

1. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
ע"ר 580163517
2. במקום – מתכננים למען זכויות תכנון – ע"ר 580342087
3. בצלם – מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים
ע"ר 580146256
4. הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל
ע"ר 580168854
5. יש דין – ארגון מתנדבים לזכויות אדם – ע"ר 580442622
6. עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
ע"ר 580312247
7. רופאים לזכויות אדם – ע"ר 580142214
8. שומרי משפט – רבנים למען זכויות האדם – ע"ר 580151967

המבקשים

כולם באמצעות עו"ד מיכאל ספרד ו/או שלומי זכריה ו/או אמילי שפר ו/או אנו דעואל-לוסקי ו/או נועה עמרמי ו/או רוני פלי, כולם מרח' יהודה הלוי 45, תל-אביב 65157; טל: 03-6206947/8/9, פקס: 03-6206950

-- נ ג ד --

1. שר הביטחון

המשיבים

2. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית

באמצעות ב"כ עו"ד מפרקליטות המדינה
משרד המשפטים, רח' סלאח א-דין, ירושלים

בקשה לדיון נוסף

לפי סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984

זוהי בקשה לדיון נוסף על פסק דינו של בית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק (כב' השופטים רובינשטיין, חיות וסולברג) מיום 31.12.2014, במסגרת בג"ץ 8091/14.

נושא הדיון הנוסף המתבקש הוא חוקיות השימוש בתקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, על דרך של החרמה והריסה או איטום של בתי חשודים, נאשמים ומורשעים במעורבות בפעילות עוינת נגד מדינת ישראל ו/או אזרחיה, ובעיקר היחס בין הסמכות שקבועה בתקנה והאיסור הקבוע במשפט

ההומניטארי הבינלאומי, במשפט זכויות האדם ובמשפט הישראלי על ענישה קולקטיבית ועל הריסת רכוש של אזרחים מוגנים.

פסק הדין בבג"ץ 8091/14 מושא הבקשה דנן לדיון נוסף מצ"ב ומסומן נספח 1

כתב העתירה בבג"ץ 8091/14 (ללא הנספחים) מצ"ב ומסומן נספח 2

חוות-דעת המומחים שהוגשה במסגרת בג"ץ 8091/14 מצ"ב ומסומנת נספח 3.

ואלה נימוקי הבקשה :

"עתירה זו מעוררת שאלות קשות" (כב' השופט רובינשטיין, פסקה טז לפסה"ד מושא הבקשה דנן).

"בסמכות דרקונית עסקינן" (כב' השופט סולברג, פסקה 2 לפסה"ד מושא הבקשה דנן).

"יש לומר ביושר כי הסוגיות המועלות בעתירה הן קשות ומטרידות ולא אכחד כי הליכה בתלם ההלכה הפסוקה בעניין זה אינה קלה" (כב' השופטת חיות, פסקה 1 לפסה"ד מושא הבקשה דנן).

א. המדיניות וההלכה

1. עניינו של פסק הדין מושא בקשה זו בפרקטיקה המלווה את מדינת ישראל מימיו הראשונים של הכיבוש בגדה המערבית (ועד לסיומה של הנוכחות הצבאית הקרקעית הקבועה – גם ברצועת עזה). המדובר בפרקטיקה של הריסת בתי חשודים, נאשמים ומורשעים במעורבות בפעילות עוינת נגד מדינת ישראל ו/או אזרחיה, בהתבסס על תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945 (להלן: "מדיניות הריסת הבתים", "תקנה 119" ו"תקנות ההגנה").

2. עניינה של בקשה זו בפסק-דינו של בית המשפט הנכבד, אשר דחה עתירה של שמונה ארגוני זכויות אדם ישראליים, אשר ביקשו שבית המשפט ייכנס לעובי הקורה וכירע לראשונה בשאלת החוקיות של מדיניות הריסת הבתים ותקנה 119 לנוכח איסורים מפורשים שקבועים במספר שדות משפטיים, ובעיקר במשפט הבינלאומי המנהגי החל ומחייב בשטחים שנכבשו ע"י ישראל.

3. בעתירת העותרים מושא בקשה זו נטען כי למרות חזות של מאות פסקי דין אשר דנו בפרקטיקה של הריסה או איטום בתים מכוח תקנה 119, הרי שלמעשה, הטענות המשפטיות המרכזיות שהועלו נגדה לאורך השנים – שהיא מהווה ענישה קולקטיבית אסורה (כמשמעותה במשפט ההומניטארי הבינלאומי ובמשפט הפלילי הבינלאומי) ושהיא מהווה פגיעה אסורה ברכוש מוגנים – לא נדונו ולא הוכרעו מעולם.

4. טענת המבקשים בעתירתם הייתה כי למעשה, רק בשני פסקי דין שניתנו מזמן, האחד בסוף שנות ה-70 והשני בשנת 1986, נדונו הטענות בדבר הפרת שני האיסורים האמורים

וגם שם לא הוכרעה השאלה האם התקנה אכן מפירה אותם (בג"ץ 434/79 סחוויל נ' **מפקד אזור יהודה ושומרון**, פ"ד לד 464, ובג"ץ 897/86 **רמזי חנא ג'אבר נ' אלוף פיקוד המרכז**, פ"ד מא(2) 522). בשני פסקי הדין הללו נקבע, כי בין אם התקנה מפירה את האיסורים האמורים ובין אם לאו, היא גוברת, בשל היותה דין מקומי, על האיסורים. מאז ניתנו שני פסקי הדין הראשונים האלו – המבוססים להבנתנו על טעות משפטית קשה, שכן תקנות ההגנה אינן "דין מקומי" ובכל מקרה אין בכוחן לגבור על איסורים מפורשים הקבועים בדיני התפיסה הלוחמתית, המעניקה מלכתחילה לדין המקומי בשטח כבוש את תוקפו – לא נדונו לגופן הטענות על הפרת האיסורים על ענישה קולקטיבית והריסת רכוש מוגנים. נטען, תוך הפניה וניתוח של הפסיקה הרבה, כי כל עשרות פסקי הדין שניתנו בשלושים השנים האחרונות הפנו במענה לטענות על הפרת האיסורים אל אותם שני פסקי דין ראשונים, או לפסקי דין המפנים אליהם. כך נוצר מצב שבמשך 30 שנים לא נדונו הלכה למעשה הטענות המרכזיות לפיהן התקנה סותרת את האיסורים המפורשים לענישה קולקטיבית ולפגיעה ברכוש מוגנים, הקבועים במשפט הבינלאומי.

5. לעמדתם זו של העותרים ניתנה תמיכה בדמותה של חוות-דעת נדירה של כמה מגדולי המומחים בישראל למשפט בינלאומי והומניטארי ולמשפט פלילי בינלאומי, והם:

א. פרופסור יובל שני – דיקאן הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית, מומחה למשפט בינלאומי וחבר ועדת זכויות האדם של האו"ם;

ב. פרופסור מרדכי קרמניצר – מומחה למשפט פלילי ומשפט פלילי בינלאומי, סגן נשיא למחקר במכון הישראלי לדמוקרטיה ופרופ' אמריטוס בפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית; פרופסור קרמניצר הינו חבר במועצה הציבורית של ארגון בצלם, המבקשת מספר 3 בבקשה זו;

ג. פרופסור ארנה בן נפתלי – מומחית למשפט בינלאומי, מייסדת ומופקדת הקתדרה ע"ש אמיל זולא בבית הספר למשפטים ע"ש חיים שטריקס. פרופסור בן נפתלי הינה חברה במועצה הציבורית של ארגון יש דין, המבקשת מספר 5 בבקשה זו;

ד. פרופסור גיא הרפז – מומחה למשפט אירופי ומשפט בינלאומי, הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית.

6. בחוות-דעתם מפרטים המומחים – מצמרת המחקר והכתיבה בתחומים הרלבנטיים לעתירה זו – את עמדתם, שתמכה בעתירה מושא בקשה זו והבהירה כי (1) מדיניות הריסות הבתים אינה חוקית, ואף עלולה לגרור אחריות כפשע מלחמה (2) וכי פסיקת בית המשפט הנכבד לא התמודדה מעולם עם הטענות מתחום המשפט הבינלאומי.

7. בפסק-דינו של בית המשפט הנכבד, עליו מבוקש הדיון הנוסף, החליט ההרכב הנכבד שלא לאפשר את פתיחת הדיון בשאלת חוקיות תקנה 119, בנימוק שהסוגיות שהעלו העותרים הוכרעו בשני פסקי דין שניתנו לאחרונה והם בג"ץ 4597/14 **עואודה נ' המפקד**

הצבאי לאזור הגדה המערבית (1.7.14) (להלן: עוואדה) ובג"ץ 5290/14 קואסמה נ' המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית (11.8.14) (להלן: קואסמה).

8. בבקשה זו ייטענו הטענות הבאות:

א. שנושא פסק הדין מושא הבקשה – שאלת החוקיות (והמוסריות) של השימוש בתקנה 119 היא שאלה חשובה ביותר ו**קשה** עד מאוד ולפיכך מצדיקה דיון נוסף בהרכב מורחב. למעשה, קשה להלום שבסוגייה כה קשה הנוגעת לסמכות כה מרחיקת לכת ודרקונית לא התקיים מעולם דיון בהרכב מורחב של בית המשפט הנכבד;

ב. שבית המשפט הנכבד שגה כאשר סבר שניתן לראות בשני פסקי הדין שניתנו בשנה שעברה (עוואדה וקואסמה) ככוללים הכרעה בטענת הענישה הקולקטיבית ובטענת הפגיעה ברכוש מוגנים ולפיכך ומפאת העובדה שהשאלות האלו לא הוכרעו מעולם, או למצער עידן ועידנים, המדובר בהלכה קשה הנוגעת לסוגיה שאין חשובה ממנה, ואשר יש מקום לקיים בעניינה דיון נוסף בהרכב מורחב;

ג. שהכשל של בית המשפט הנכבד לאורך השנים להכריע בסוגיה מעמיד את מדינת ישראל ואת הפועלים בשמה בסכנה משפטית של הפרת דיני המלחמה – וגם מטעם זה יש לסווג את הסוגיה כחשובה וקשה במידה המצדיקה דיון נוסף;

ד. שסכנה משפטית זו, עליה מצביעים באופן מפורט המומחים מטעם המבקשים, הפכה למוחשית ביותר ביום מתן פסק הדין מושא בקשה זו, כאשר מספר שעות לאחר שפורסם, הצטרפה "מדינת פלסטיין" לאמנת רומא ובכך העניקה לבית המשפט הפלילי הבינלאומי סמכות לחקור ולשפוט הפרות חמורות של דיני הלחימה המתבצעות בגדה המערבית. כפי שנטען בעתירה ובחוות-דעת המומחים, מדיניות הריסת הבתים מכוח תקנה 119 עלולות להיחשב פשע מלחמה, שעליו ניתן להישפט בבית המשפט הפלילי הבינלאומי. כפי שצינו המומחים, הימנעותו רבת השנים של בית המשפט הנכבד מהכרעה בשאלות המשפטיות שהועלו כנגד המדיניות, או למצער – עיסוק לא ממצה בשאלות אלו – מגביר את הסכנה שבעתיד יואשמו ישראלים בקשר למדיניות זו. גם מטעם זה, שהוא בגדר נסיבה שהתחדשה לאחר מתן פסק-הדין מושא הבקשה – ההלכה מושא הבקשה היא חשובה וקשה באופן המצדיק דיון נוסף בהרכב מורחב.

ב. סוגייה חשובה מאין כמוה והלכה קשה מאין כמותה

I. קשיותה של ההלכה בשל הפרה לכאורה של איסורים מפורשים הקבועים בדין ההומניטארי

9. דומה שלא ניתן לחלוק על כך שההלכה המתירה שימוש בסמכות להרוס בתי משפחות של חשודים בטרור היא קשה ביותר. גם כב' שופטי ההרכב שישבו בדין בענייננו הגדירוה ככזו וציטטנו בפתח דברינו את דבריהם שלהם, שנכתבו בפסק-הדין מושא בקשה זו.

10. אף שמגוון הפרקטיקות השלטוניות שמדינת ישראל הפעילה ומפעילה בשטחים שנכבשו על-ידה במלחמת ששת הימים הוא מגוון ביותר, ושרבות משיטות הפעולה של זרועותיה ומדיניותה "זכו" לדיון ציבורי ישראלי ובינלאומי משפטי נוקב, **קשה לחשוב על סמכות שזכתה לביקורת נרחבת יותר, נוקבת יותר, חריפה יותר ומקיפה יותר, ממדיניות הריסת הבתים לפי תקנה 119. למעשה, לא מצאנו מומחה/ית אחד/ת למשפט בינלאומי אשר תמך בטענה שמדיניות הריסות הבתים היא חוקית ורובם אף סבורים שביצועה מהווה הפרה חמורה של המשפט ההומניטארי הבינלאומי ועשוי לפיכך לייצר אחריות פלילית אישית כפשע מלחמה.**

11. אכן, הריסת בתי חשודים במעורבות בפיגועים – על הפגיעה שהדבר יוצר לבני ביתו של החשוד, המשלמים מחיר כבד של אבדן קורת-גג בשל מעשיו (או חשד למעשיו) של בן משפחתם – נתפסת כהפרה חזיתית וברוטאלית של האיסור המוסרי והאיסור המנהגי-משפטי על ענישה קולקטיבית (להלן: **טענת הענישה הקולקטיבית**). בנוסף, הריסת בתים של מי שמוגדרים במשפט הבינלאומי כ"אזרחים מוגנים", נתפסת בנוסף כהפרה עצמאית של האיסור על פגיעה ברכוש המוגנים (להלן: **טענת הפגיעה ברכוש מוגנים**). **אלו הן הטענות היסודיות כנגד חוקיות הפרקטיקה והמדיניות, והן מועלות – כפי שפורט בכתב העתירה (פסקאות 166-193 לכתב העתירה, נספח 2) – בכל מאמר, בכל ספר ובכל חוות-דעת משפטית שנכתבו בנושא.**

12. **מוסרית** – קשה לחשוב על תורת מוסר שאינה פוסלת הטלת עוון אבות על בנים. ספר הספרים משובץ בפסוקים המבטאים רעיון זה בדרכים רבות, וסיפורי מקרא שלכאורה לא הלמו את העיקרון פורשו על-ידי חז"ל באופן שמיישב אותם עם האיסור (ראו לעניין זה הפרק שהקדשנו בכתב העתירה לאיסור על ענישה קולקטיבית במשפט העברי, נספח 2 עמ' 35-38).

13. **משפטית** - עד כדי כך מקיף הוא הקונצנזוס שמדיניות הריסות הבתים היא בלתי חוקית, שבאופן נדיר כל חשובי המומחים הידועים לנו בתחומים המשפטיים הרלבנטיים לסוגיה הפועלים בישראל, אשר כתבו לאורך השנים וניתחו את המדיניות-קבעו **כולם** כי מדובר במדיניות בלתי חוקית ואנחנו הפנינו בכתב העתירה המצורף כאן כנספח 2 למאמריהם וספריהם של (בין היתר) פרופ' דוד קרצ'מר ופרופ' יורם דינשטיין (ראו: כתב העתירה נספח 2, פסקאות 122, 165, 172). בנוסף, וכאמור לעיל, לעתירה צורפה חוות דעתם של ארבעה מהם שכאמור, כתבו על מדיניות זו במסגרות אקדמיות ולימדו אותה. חוות דעתם המפורטת והנרחבת קובעת בין היתר כי:

א. מדיניות הריסת הבתים היא בגדר הפרה חמורה של המשפט הבינלאומי ההומניטארי, של דיני הכיבוש הבינלאומיים ושל משפט זכויות האדם הבינלאומי;

ב. פסיקת בית המשפט הנכבד, שלכאורה התירה את השימוש בתקנה 119, סותרת עקרונות בסיסיים שקבע בית המשפט הנכבד בפסיקתו העוסקת במתח שבין שיקולי ביטחון וזכויות אדם מכוח המשפט הבינלאומי ובראש ובראשונה עקרון האחריות האינדיבידואלית והמסוכנות האינדיבידואלית;

ג. **מדיניות הריסת הבתים עשויה להוות, בנסיבות מסוימות, פשע מלחמה, ובהתקיים תנאים מסוימים, לבית המשפט הבינלאומי הפלילי תהיה סמכות שיפוט בגינה.**

ללא ספק, דברים חריפים וברורים מצד מי שהם מחוד החנית של קהילת מומחי המשפט הבינלאומי הפועלים בישראל.

14. בכתב העתירה פורטו הטענות היסודיות באופן נרחב (עמ' 32-43 לכתב העתירה). הוקדש פרק לסוגיית האיסור על ענישה קולקטיבית, הקבוע בדין הבינלאומי מימיו הראשונים ונדונה הפרשנות המבחינה בין ענישה *להרתעה*, תוך הפניה למקורות שונים בהם הפרשנות הרשמית של הצלב האדום. הוקדש פרק לעליונות הדין הבינלאומי בשטח כבוש על פני הדין המקומי (פסקאות 94-130 לכתב העתירה). הוקדש פרק לניתוח האיסור על פגיעה ברכוש מוגנים ולרוחבו של החריג "טעמי ביטחון הכרחיים", שלהבנת כל העוסקים בתחום אינו חל בנסיבות בהן מופעלת המדיניות מושא בקשה זו (פסקאות 167-172 לכתב העתירה). על כל אחד מהנושאים האמורים יש כתיבה ופסיקה בינלאומית ופרשנות רבה ביותר, לעיתים ממש בהקשר של המדיניות הישראלית של הריסת הבתים מכח תקנה 119.

15. **היות ובית המשפט הנכבד לא התייחס לכל אלה, איננו מוצאים לנכון להעמיס במסגרת בקשה זו את כל הטענות והמקורות ואנו מסתפקים בצירוף כתב העתירה ובהפניה אליו.**

16. **בקציר האומר נזכיר, כי הטענות היסודיות הן שהמדיניות מפירה שני איסורים מינהגיים הקבועים ומוגדרים בדין ההומניטארי ושאל מהווים בסיס להגדרות של שני סוגים של פשעי מלחמה בדין הפלילי הבינלאומי:**

א. **איסור על ענישה קיבוצית:** האיסור עתיק היומין עבר קודיפיקציה בדמות תקנה 50 לתקנות הנספחות לאמנת האג הרביעית בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה, 1907, וסעיף 33(1) לאמנת גינבה הרביעית בדבר הגנה על אזרחים בעת מלחמה, 1949. להלן נוסחן של התקנה והסעיף:

"אין להטיל על האוכלוסיה עונש קיבוצי, כספי או אחר, בשל מעשיהם של בודדים, כשאין לראותה כנושאת באחריות משותפת למעשים אלה." (תקנה 50);

"שום מוגן לא ייענש על עבירה שלא עבר אותה בעצמו. עונשים קיבוציים וכן כל אמצעי הפחדה או השלטת טרור אסורים. הביזה אסורה. מעשי תגמול כלפי מוגנים ורכושם אסורים." (סעיף 33(1));

בכתב העתירה הובאה הפרשנות הקיימת למונח "עונש קיבוצי" והסבר מדוע לדעת כל המלומדים שעסקו בנושא (ללא יוצא מן הכלל) מדיניות הריסת הבתים מקיימת את ההגדרה ומפירה את האיסור.

ב. איסור על פגיעה ברכוש מוגנים: גם איסור מינהגי זה עבר קודיפיקציה בדמות תקנה וסעיף – תקנה 23(7) לתקנות האג וסעיף 53 לאמנת ג'נבה (איסור שהפרתו הוגדרה ישירות כפשע מלחמה בחוקות בתי הדין הפליליים שהוקמו בעשורים האחרונים, ובכלל זאת באמנת רומא). ניסוח התקנה והסעיף הם אלו:

"נוסף על האיסורים, שנקבעו באמנות מיוחדות, אסור בעיקר: להשמיד או להחרים את רכוש האויב, חוץ אם השמדה או החרמה כזו נדרשת במפגיע ע"י צרכי המלחמה" (תקנה 23(7));

"אסור למעצמה הכובשת להחריב נכסי מקרקעים או להשמיד נכסי מטלטלים השייכים ליחיד או לרבים או למדינה או לרשויות ציבוריות אחרות, או לארגונים חברתיים או שיתופיים, אלא אם כן היו פעולות צבאיות מחייבות לחלוטין את ההחרבה וההשמדה האלה" (סעיף 53);

בכתב העתירה הבאנו את הפרשנות של רכיבי האיסור הן במשפט ההומניטארי והן במשפט הפלילי הבינלאומי, תוך הפניה לפסקי דין של טריבונלים בינלאומיים ולכתביה בנושא. גם כאן, הקונצנזוס של מלומדי המשב"ל הוא מוחלט: המדיניות מושא בקשה זו מפירה את האיסור.

17. אם-כן, ענייננו בסוגייה קשה מאין כמותה וחשובה מאין כמותה. איזהו בית משפט שאינו מתקשה ואיזהו שופט שאינו מתהפך על משכבו כאשר הוא מתבקש להטיל סנקציה על מי שלא פשע ולא חטא ולא עוהה, רק מכיוון שיש לו קשר דם או קשרי שכנות לחשוד או אשם בפשע? לקושי ברור זה יש תרגום משפטי והוא האיסורים היסודיים שאותם פירטנו ואשר לצערנו לא נדונו ולא הוכרעו – לא בפסיקה רבת השנים של בית המשפט הנכבד ולא בפסק הדין מושא בקשה זו.

18. חשיבותה הברורה של הסוגייה, וקשיותה של ההלכה שמדלגת מעל לאיסורים כה בסיסיים של הדין ההומניטארי הבינלאומי – מצדיקים לדידנו דיון נוסף.

19. בשולי הדברים בעניין זה נבקש להפנות לדבריו של כב' השופט סולברג, אשר ככל הנראה מסכים כי מדובר בענישה קולקטיבית אך סבור שלעיתים ענישה קולקטיבית נדרשת. וכך כתב כב' השופט סולברג בפסק הדין מושא בקשה זו:

"אף על-פי כן ולמרות הכל, קול המוסר והצדק, דומה כי הכלל "איש בחטאו יומת" איננו הזות הכל, לא עומד בבדידותו, ושלא כגישת העותרים שטוענים כי הוא ואין בלתו."

(עמ' 27, פסקה 21, וראו בהמשך דוגמאות שמביא כב' השופט סולברג כגון פסק הלכה המתיר סילוק ילד מבית הספר כדי ללחוץ על אביו לקיים צווים).

20. זוהי אמנם עמדת יחיד וייתכן שאף יש לסווגה כאמרת אגב (שכן כאמור, פסק הדין קובע שאין מקום לפתוח את שאלת הענישה הקולקטיבית כלל), ובכל זאת בשאלה זו בדיוק נדרש דיון נוסף.

21. כמו כן סבורים המבקשים שהכלל "איש בחטאו יומת" הוא כלל מוחלט שלא יודע חריגים. לדידנו, זהו הציווי של המוסר ובוודאי של המשפט. מהי עמדת המשפט הישראלי בסוגיה? מהי עמדת בית המשפט העליון? על כך נדרש דיון נוסף.

II. אי-הכרעה בטענות המשפטיות הופך את ההלכה לקשה במיוחד

22. המבקשים יטענו כי אלמנט "קשיותה" של הלכה, המוזכר בסעיף 30 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, כעילה לדיון נוסף, עשוי להיווצר כתולדה של אי-הכרעה בשאלות משפטיות שמצויות בליבה של ההלכה הנוגעת בדבר. המבקשים יטענו כי המקרה שלפנינו, בו הלכה של בית המשפט לגבי פרקטיקה שנויה מאוד במחלוקת נוצרה ללא התמודדות עם הטענות המשפטיות המרכזיות נגדה – היא בהגדרה הלכה קשה ביותר שכשל ההכרעה שבבסיסה מצדיק קיום דיון נוסף בעניינה.

23. הטענות היסודיות האמורות כנגד חוקיות השימוש בתקנה 119 – טענת הפרת האיסור על ענישה קולקטיבית והפרת האיסור על הריסת רכוש מוגנים – וטענות אחרות, הובאו כמובן לבית המשפט הנכבד עשרות אם לא מאות פעמים, נדונו ונדחו.

24. אלא, שכפי שהסברנו לעיל וכפי שפירטנו בכתב העתירה, למרות שסוגיית החוקיות של הפרקטיקה והמדיניות שלצידה נדונה לכאורה בבית המשפט הנכבד במאות עתירות שהוגשו במקרים הפרטניים שבהן הוצאו צווים מכוח תקנה 119, למעשה, מאז שנות השמונים לא נדונו הטענות המשפטיות לגופן, לא נבחנה הביקורת על אותם פסקי הדין הראשוניים, בית המשפט הנכבד לא התמודד עם הכתיבה הרבה בנושא – והעתירות נדחו תמיד תוך הפניה חזרה להנמקה (הדלה ביותר) שנכללה באותם פסקי דין ראשוניים בנושא, משנות ה-70 וה-80.

25. המחקר המשפטי של ההיסטוריה של פסיקת בית המשפט הנכבד בסוגיה, כפי שפורט בעתירה (פסקאות 45-76), הראה כי, כאמור לעיל, למרות החזות של מאות פסקי דין שאישרו את הפרקטיקה, רק בשני פסקי דין דן בית המשפט הנכבד לגופן בטענות הענישה הקולקטיבית ופגיעה ברכוש מוגנים, ושלמעשה בכל עשרות פסקי הדין האחרים

הפנה בית המשפט לאותם שני פסקי דין ראשונים, או לפסקי דין שהפנו אליהם. המחקר המשפטי מוכיח כי למעשה, **בשלושים השנים האחרונות לא דן בית המשפט מחדש בטענות המשפטיות המרכזיות העומדות ביסוד הטענה, כי הסמכות מכוח תקנה 119 אינה חוקית ומהווה הפרה (ואף חמורה) של הוראות דין במדרג נורמטיבי גבוה יותר.** מאז מחצית שנות השמונים מתמקדים פסקי הדין של בית המשפט הנכבד בעתירות נגד השימוש בתקנה 119 בשאלות נוספות (כגון מידתיות ההריסה, הזכות לשימוע, הרחבת המדיניות גם לבתים של מתאבדים וכד'), אך לא בטענות הבסיסיות כנגד חוקיות הפרקטיקה – טענת הענישה הקולקטיבית וטענת האיסור על הריסת רכוש מוגנים. לגבי אלו – בית המשפט הנכבד כאמור הפנה שוב ושוב לפסקי דין קודמים, שבתורם מפנים לאותם שני פסקי דין ראשונים וארכאיים, משנות ה-70 וה-80.

26. לא זו אף זו: דחיית הטענה על ההפרה של הדין המנהגי הבינלאומי התבססה באותם פסקי דין ראשונים, המצוטטים לעיפה, על דוקטרינת העדיפות של הדין המקומי במקרה של סתירה עם הדין הבינלאומי. עמדה זו מופיעה בפסק-הדין הראשון הנוגע לשימוש בתקנה 119 – בג"ץ 434/79 **סחוויל נ' מפקד איזור יהודה ושומרון**, פ"ד לד 464, 465 ובמובהק בפסק הדין המרכזי השני, הוא בג"ץ 897/86 **רמזי חנא ג'אבר נ' אלוף פיקוד המרכז ואח'**, פ"ד מא(2) 522, שם נאמר:

"תקנה 119 היא חלק מן המשפט שהיה חל ביהודה ושומרון ערב כינונו בו של שלטון צה"ל (בג"ץ 434/79, נזוהת סחוויל נ. מפקד איזור יהודה ושומרון, פד"י ל"ד 464, 465; בג"ץ 22/81, האמד נ. מפקד איזור יהודה ושומרון, פד"י ל"ה 224, 223; בג"ץ 274/82, חמאמרה נ. שר הבטחון, פד"י ל"ו (2) 755, 756). בהתאם לכללי המשפט הבינלאומי הפומבי, כפי שגם מצאו ביטויים במגשר מס' 2 של מפקד כוחות צה"ל באיזור, הושאר החוק המקומי בתוקפו וזאת בסייגים שאינם משפיעים על העניין שבפנינו (ראה תקנה 43 לתקנות האג 1907 וסימן 64 לאמנת ג'נבה הרביעית). מכאן כי הסמכות לפי תקנה 119 הנ"ל היא בגדר משפט מקומי הקיים והחל באיזור יהודה ושומרון, שלא נתבטל בזמן השלטון הקודם או בעת השלטון הצבאי ולא הובאו בפנינו טעמים משפטיים על יסודם יש לראותו כבטל עתה".

27. פסקי הדין הרבים אשר אישרו צווים להריסות בתים או איטומם מכח תקנה 119, לא חזרו לבחון את הטענות היסודיות לאחר אותם שני פסקי דין, אלא הפנו כאמור לפסקי דין אלו או לכאלו המפנים אליהם.

28. זהו הרקע לעתירה שהביאה לפסק הדין מושא הבקשה דנן. העותרים שם (המבקשים דכאן) ביקשו כי בית המשפט ייזקק אחת ולתמיד לטענות היסודיות ויכריע בהם. העותרים ביקשו שבית המשפט יבחן את משמעות האיסור על ענישה קולקטיבית (שעלולה אף להוות ענישה או יחס בלתי אנושי, כפי שיפורט להלן), כפי שזה מופיע

כאמור וכמצוטט לעיל בהוראות מינהגיות ברורות הקבועות בדין ההומניטארי ואף מהוות בסיס להגדרת פשע מלחמה בדין הפלילי הבינלאומי (בתקנה 50 לתקנות הנספחות לאמנת האג הרביעית, 1907, ובסעיף 33(1) לאמנת גינבה הרביעית (1949)). העותרים ביקשו שבית המשפט הנכבד יבחן את תחום התפרשות האיסור לאור הפרשנות בכתבי מלומדים, בפסקי דין של בתי משפט וטריבונלים בינלאומיים ויקבע האם מדיניות הריסת הבתים מפירה את האיסור האמור אם לאו באספקלריה של הדין הבינלאומי. כך גם ביקשו העותרים שבית המשפט יבחן את הטענה שמדיניות הריסת הבתים גם מפירה את האיסור על הריסת רכוש מוגנים, הקבוע כאמור וכמצוטט לעיל הן בתקנה 23(7) לתקנות האג והן בסעיף 53 לאמנת גינבה (איסור שהפרתו הוגדרה ישירות כפשע מלחמה בחוקות בתי הדין הפליליים שהוקמו בעשורים האחרונים, ובכלל זאת באמנת רומא).

29. הלכת פסק הדין מושא בקשה זו היא שאין מקום להכרעה בטענות היסודיות כנגד מדיניות הריסת הבתים. ההרכב קבע, כי אין מקום לפתוח שאלות משפטיות אלה בנימוק שבפסקי הדין **עואודה וקואסמה** שניתנו בשנה החולפת, ניתן להם מענה (ראו דברי גב' השופט רובינשטיין בפסקה האחרונה בעמ' 8 לפסק הדין, ודברי כב' השופטת חיות בעמ' 33-34).

30. אלא שבחינה של פסקי הדין האחרונים האלה, **עואודה וקואסמה**, מראה כי הם לא דנו כלל בטענות היסודיות על הפרת האיסור על ענישה קולקטיבית והפרת האיסור על פגיעה בקניין אזרחים מוגנים. לא זו אף זו: פרקליטות המדינה אף טענה כי אין מקום להידרש להן, לאור העובדה שלטענתה שאלות אלו הוכרעו בעבר (ראו: בג"ץ 5290/14 **קואסמה** בפסקאות 14 ו-21 ובג"ץ 4597/14 **עואודה** החל מפסקה 16).

31. **למעשה, באף אחד מפסקי הדין הללו לא הוזכרו כלל האיסורים הקבועים בדין הבינלאומי, לא כל שכן שלא היה דיון בשאלה האם השימוש בתקנה 119 מפר אותם** (ראו הניתוח המשפטי בעואודה בפסקאות 15-22 ובקואסמה פסקאות 21-25). בשני פסקי הדין חזר בית המשפט הנכבד על קביעתו, כי השימוש בתקנה 119 הוא הרתעתי ולא עונשי, אך הצטרף לתלם פסיקתו אשר לא בוחן כלל את השאלה מהי ההגדרה של **סנקציה עונשית שרלבנטית לאיסור על ענישה קיבוצית – אף שיש כתיבה רבה בנושא**.

32. גם המומחים מטעם המבקשים עמדו על כך שבשני פסקי הדין האמורים לא הייתה כל התמודדות עם הטענות המשפטיות הנוגעות למשפט הבינלאומי (עמ' 33 לנספח 3):

"פסק הדין בענין עואודה, שניתן ביוני 2014 ופסק הדין בענין קואסמה, שניתן באוגוסט 2014 ממחישים באופן ברור את האמור לעיל. החלטת בית המשפט בשני מקרים אלה התבססה אך ורק על הדין הישראלי, תוך התעלמות מהוראותיו המחייבות של דיני הכיבוש והחובות המוטלות על ישראל מכוח מערכת דינים זאת. הדוגמא האחרונה ממחישה במיוחד את התייחסותו הלוקה בחסר של בית המשפט לדיני הכיבוש. העותרים נעזרו

בדיני הכיבוש על-מנת לבסס את טענותיהם בדבר אי חוקיותה של המדיניות. כבוד השופט דנציגר, אשר ישב בראש הרכב של שלושה שופטים אשר פסק בענין בפה אחד, התייחס לטענת העותרים, אולם התעלם לחלוטין מדיני הכיבוש בהחלטתו.

33. במילים אחרות: בשני פסקי הדין שאליהם הפנה בית המשפט הנכבד בפסק הדין מושא בקשה זו, בעואודה ובקואסמה, נהג בית המשפט בדיוק באותו אופן כפי שנהג בשלושים השנים האחרונות בעשרות עתירות שתקפו צווי הריסה או איטום מכח תקנה 119: הימנעות מהכרעה בשאלות המשפטיות היסודיות, הימנעות מהתמודדות עם הטענה שהמדיניות מפירה את האיסורים המינהגיים שהם לב ליבה של הסוגייה הקשה שלפנינו.

III. לאור האמור לעיל - עילות המצדיקות דיון נוסף

34. לאור האמור לעיל, לדידינו יש שלוש עילות המצדיקות דיון נוסף בהרכב מורחב בפסק הדין מושא בקשה זו:

- א. הלכה המתירה הריסת בתים עונשית – הלכה חשובה וקשה: לדעתנו, אף מבלי להידרש לטעות שלהבנתנו נפלה בפסק הדין בייחוס הכרעה בשאלות היסודיות לפסקי הדין עואודה וקואסמה, בשים לב לקשיותה של ההלכה, לחשיבותה הן לנפגעים והן למדינת ישראל ולחברה הישראלית – אין זה נכון להותיר את הסוגייה ללא ליבון משפטי מלא וממצה בערכאה המשפטית העליונה.
- ב. אי-הכרעה בשאלות היסודיות – יוצרת הלכה קשה במידה המצדיקה דיון נוסף: כאמור לעיל, ניתוח פסיקת בית המשפט בכלל ופסק הדין מושא עתירה זו בפרט, מעלה כי בית המשפט לא התמודד עם הטענות המשפטיות המרכזיות נגד המדיניות, עובדה ההופכת את ההלכה לקשה במידה המצדיקה דיון נוסף.
- ג. הקונצנזוס המשפטי הרחב שהמדיניות בלתי חוקית: בנוסף, המבקשים סבורים שהקונצנזוס המלא של מלומדים ישראלים וזרים והכתיבה הנרחבת של משפטנים מומחים, המבקרים כולם חריפות את הפסיקה בנושא זה, מחייבת שקילה מחודשת של ההלכה שנתקבלה בבית משפט נכבד זה. קשה להלום מצב שהרשות השופטת והקהילה האקדמית הנוגעת בדבר חלוקים באופן כה קוטבי בשאלה משפטית כה מרכזית ויסודית. מצב כזה מחייב לכל הפחות דיון מחודש ועקרוני בנושא כה מרכזי, שלא נדון לגופו שנים רבות ולא נדון באופן ממצה מעולם – דיון שבפסק-דינו מושא עתירה זו סירב בית המשפט לקיים.

ג. משפט פלילי בינלאומי והצטרפות הפלסטינים לאמנת רומא

I. הריסת בתים מכח התקנה מהווה לכאורה פשע מלחמה

35. אחת הטענות שהועלו עוד בעתירה נשוא פסק הדין מושא בקשה זו, הייתה שהמצב המשפטי הנוהג בישראל והמאפשר שימוש בתקנה 119, יוצר סיכונים משפטיים למעורבים במימוש הסמכות, וזאת לנוכח העובדה שלכאורה הדבר עלול להקים אחריות פלילית במסגרת המשפט הפלילי הבינלאומי.

36. ראשית, נטען, שהמדיניות מהווה לכאורה פשע מלחמה מסוג הריסה נרחבת של רכוש מוגנים. טענה זו נשענה בין היתר על סעיף 8 לחוקת רומא, המבטא קודיפיקציה של פשעי המלחמה המהווים הפרות חמורות על פי סעיף 147 לאמנת ג'נבה הרביעית והמגדיר הריסת רכוש אזרחי כפשע מלחמה תחת סעיף 8(א)(4) שנוסחו כלהלן:

"Extensive destruction and appropriation of property, not justified by military necessity and carried out unlawfully and wantonly".

37. לצערנו, בחינה רצינית של מדיניות הריסת הבתים, על רקע רכיבי העבירה כפי שהם מוגדרים בסעיף וכפי שפורשו בפסיקת הטריבונלים הבינלאומיים הרלבנטיים, מעלה כי היא מקיימת את רכיבי הפשע:

א. מדיניות הריסת הבתים של ישראל גורמת להרס של רכוש אשר הוא ללא ספק בגדר אובייקטים אזרחיים מוגנים;

ב. ישראל כמוכן מודעת לכך שמדובר ברכוש מוגן בשטח כבוש;

ג. ההרס הינו נרחב, שכן אין מדובר במספר בתים בודדים אלא במדיניות שיטתית ומוצהרת, אשר יוצאת לפועל בכוונה תחילה ולמטרות ענישה, ושבמסגרתה נהרסו מאות בתים של אנשים שלא פשעו, כאשר הרשויות מודעות לכך שלא פשעו;

ד. בנוסף, הריסת הבתים אינה מוצדקת ואינה יכולה להיות מוצדקת בשום אופן על ידי "הכרח צבאי", על פי הגדרת מונח זה במשפט המנהגי כיום כצורך מבצעי, וגם המשיבים אינם טוענים שמדובר באקט שמבוצע על רקע צורך מבצעי מיידי אלא כהרתעה בעלת אפקט עתידי.

38. שנית, נטען, כי המדיניות מקיימת את רכיבי פשע מסוג ענישה קולקטיבית שכן מדובר בהפרה חמורה של איסור הקבוע באמנת ג'נבה. טריבונלים פליליים בינלאומיים שונים (כגון בית הדין הפלילי לפשעים שבוצעו ברואנדה ובית הדין הפלילי הבינלאומי לפשעים שבוצעו בסיירה ליאון) כללו הגדרה ספיציפית של פשע הענישה הקולקטיבית.

39. שלישית, נטען, כי בשל האופי של המדיניות, השפעתה על צדדים שלישיים והפגיעה החרیפה שהיא גורמת להם בשל מעשי אחרים, המדיניות עלולה אף להוות פשע של

ענישה או יחס בלתי אנושי. פשע זה מוגדר בכל חוקות בתי הדין הפליליים ובחוקת רומא הוא מופיע בסעיף 8(2)(a)(iv). לפירוט טענה זו ראו בחוות דעת המומחים, נספח 3, עמ' 5-24 ו-28.

40. אבל החשוב ביותר בהקשר זה מבחינת בית המשפט הנכבד היא הטענה, שכישלונו המתמשך של בית המשפט מלדון באופן רציני מעמיק וממצה בטענות המשפטיות ביחס לחוקיות המדיניות מגבירה את הסיכון שישראלים המעורבים במימושה יואשמו באחריות לפשעים האמורים.

41. טענה זו נובעת מקיומו של עקרון "המשלימות" (Principle of Complementarity) בחוקת רומא, הקובע שיש עדיפות לבירור משפטי של הסוגיות ברמה המקומית. לפיכך, בהתאם לסעיף 17 לחוקת רומא, אם המערכות המשפטיות המקומיות מקיימות בירור אמיתי ותם-לב ("Genuine"), ואם הן מוכיחות שהמדינה הנוגעת בדבר מסוגלת ויכולה לבצע בירור זה בסטנדרטים הנדרשים ("willing and able"), אזי לא יפעיל בית הדין הפלילי הבינלאומי את סמכותו בסוגייה.

42. בהקשר זה כתבו המומחים מטעם המבקשים דברים ברורים אלה בחוות דעתם (עמודים 35-6 לנספח 3):

"אנו סבורים כי לאור עקרון המשלימות, האופן "הרזה" בו מתייחס בית המשפט העליון למשפט הבינלאומי במקרים של הריסת בתים, והאופן הבלתי מספק בו הוא מטפל בהפרות של המשפט הבינלאומי הנגרמות על ידי המדיניות, מפחיתים את הסיכוי כי במידה ושאלת חוקיותה של המדיניות ואחריותם של גורמים המעורבים בה יובאו בפני בית הדין הבינלאומי הפלילי (רשויות חקירה, תביעה ואולי אף שיפוט), ימנע האחרון מהפעלת סמכותו ביחס למדיניות."

43. העובדה שיש סכנה ממשית שמדיניות ישראלית מסוימת תהיה בסיס להליכים פליליים בינלאומיים כנגד המעורבים במימושה, בוודאי הופכת את ההלכה שאפשרה מציאות כזו להלכה "חשובה" ו"קשה" במידה המצדיקה שבית המשפט העליון ידון בה בהרכב מורחב.

II. נסיבה חדשה: הצטרפות הפלסטינים לאמנת רומא

44. לאמור לעיל בנוגע לחשש שהמדיניות תהווה בסיס להליכים פליליים בינלאומיים, מצטרפת נסיבה שהתרחשה שעות אחדות לאחר מתן פסק הדין מושא בקשה זו: הצטרפות הפלסטינים לחוקת רומא, דבר שלכאורה מעניק סמכות שיפוט לבית המשפט הפלילי הבינלאומי על מוסדותיו על חשדות להפרת האיסורים הקבועים בה, בשטחים הכבושים.

45. ההצטרפות הפלסטינית נעשתה כאמור ביום מתן פסק הדין מושא בקשה זו – 31.12.2014 – באמצעות הכרזה לפי סעיף 12(3) לאמנת רומא. בהכרזה נקבה הממשלה הפלסטינית ב-13 ביוני 2014 כמועד תחילת סמכות השיפוט. כלומר, סמכות השיפוט תחול על חשד לעבירות שבוצעו מיום זה ואילך על-ידי חשודים בעלי אזרחות פלסטינית או שבוצעו החל ממועד זה ע"י כל אדם בשטחים הפלסטיניים.

לנוסח המלא של ההכרזה ראו :

http://www.icc-cpi.int/iccdocs/PIDS/press/Palestine_A_12-3.pdf

46. להבנתנו, נסיבה חדשה זו, שהתרחשה לאחר מתן פסק-הדין מושא הבקשה דנו, הינו בעל משמעות כבדת משקל, המחריפה את "קשיות" ו"חשיבות" ההלכה שעליה מבוקש דיון נוסף.

47. בענווה המתבקשת אנו מצטרפים לדברים שכתבו המומחים מטעם המבקשים בחוות דעתם, ולפיהם (עמ' 38 נספח 3) :

"אנו סבורים כי הגישה בה נוקט בית המשפט עלולה להגדיל את הסיכון לכך שחלק מהמעורבים בהפעלת המדיניות יועמדו לדין בפני בית הדין הפלילי הבינלאומי, על פי אמנת רומא. המשך ביצוע המדיניות עלול בתנאים מסויימים שפורטו בחוות הדעת לחשוף מספר אזרחי מדינת ישראל המעורבים, בדרגות שונות וברמות השונות ביישומה ובאישורה, לשפיטה פלילית זרה (לאומית ו/או בינלאומית) ולהטיל עליהם אחריות פלילית בינלאומית."

48. אחד התנאים המרכזיים לחשיפת אזרחים ישראלים לשפיטה פלילית בינלאומית התמלא אם כן בהצטרפות הפלסטינית לאמנת רומא.

49. תפקידו של בית המשפט הוא לבחון את הסוגיות המשפטיות ולהכריע בהן ולצערנו עד היום, וגם בפסק-הדין מושא הבקשה, בית המשפט לא מילא את ייעודו. ברגיל מצב כזה מצדיק קיומו של דיון נוסף, על אחת כמה וכמה כאשר מחדל זה יוצר סיכון משפטי בינלאומי ממשי.

50. אנו מבקשים להיות מאוד ברורים בעניין זה: בראש פרק זה איננו טוענים שהסיכון המשפטי שעליו הצבענו מחייב את בית המשפט להכריע כי המבקשים צודקים לגופו של דבר וכי המדיניות אינה חוקית. כל שאנו טוענים הוא, שהמצב המשפטי מבחינת המשפט הבינלאומי, ובמיוחד המשפט הפלילי הבינלאומי, מחייב שבית המשפט העליון ידון ויקבל הכרעה מלאה בסוגיות הנדונות.

51. זוהי אם-כן עילה נוספת המצדיקה קיומו של דיון נוסף בהרכב מורחב: שההימנעות של בית המשפט מלהכריע בסוגיות המשפטיות המרכזיות מכוח המשפט הבינלאומי, בהינתן ההצטרפות הפלסטינית לאמנת רומא, מגדילה את הסיכון שישראלים

המעורבים במדיניות יהיו נתונים להליכים פליליים בבית המשפט הפלילי הבינלאומי. הלכה שמגדילה את הסכנה כאמור היא בוודאי הלכה "חשובה" ועוד יותר מכך "קשה".

ד. סוף דבר

52. הריסות בתים מכוח תקנה 119 מלווה את הכיבוש הישראלי מראשיתו. המדובר בסמכות דרקונית ומרחיקת לכת, אשר גררה ביקורת עצומה של משפטנים, אנשי רוח, אישי ציבור חוקרים, אנשי אקדמיה ומוסדות בינלאומיים.
53. הסמכות גרמה למאות משפחות ולאלפי אנשים לאבד את קורת הגג שלהם בשל מעשי היחיד והיא פוגעת בתחושת הצדק הבסיסית ביותר.
54. הגיעה העת, לאחר למעלה מארבעים שנים של שימוש בפרקטיקה זו, ולאחר שלושים שנים מאז שטענות היסוד כנגדה נדונו (אף כי לא הוכרעו במלואן) – לדון בה מחדש. דיון כזה מחויב משום שיעודו של בית המשפט הוא לדון ולהכריע בטענות משפטיות, משום שהימנעותו מלעשות כן מסכנת אותנו בביצוע הפרות חמורות של הדין הבינלאומי ובעיקר משום שהמדיניות מעלה דילמות מוסריות וערכיות מן המעלה הראשונה, המצדיקות לכל הפחות דיון נוקב וממצה.
55. לבית משפט נכבד זה היסטוריה של התמודדות עם הלימות פרקטיקות שנויות במחלוקת שהפעילה מדינת ישראל עם הוראות המשפט הבינלאומי. כך היה כשבית המשפט הכריע בשאלת חוקיות מדיניות החיסולים (שהמשיבים מכנים אותה "הסיכול הממוקד") – בג"ץ 769/02 הועד הציבורי נגד עינויים בישראל ואח' נגד ממשלת ישראל ואח', תקדין-עליון 2006 (4) 3958; כך היה כשצה"ל נקט בשיטת "נוהל שכך", שנטען כי הפר את האיסור על שימוש במגנים אנושיים – בג"ץ 3799/02 עדאלה – המרכז המשפטי של המיעוט הערבי בישראל ואח' נ' אלוף פיקוד מרכז ואח', תקדין עליון 2005 (4) 49 (2005); כך היה בשאלת חוקיות השימוש ב"קלפי מיקוח", סוגייה שאף הובילה לקיומו של דיון נוסף – דני"פ 7048/97 פלונים נ' שר הביטחון, פ"ד נ"ד (1) 721 (2000); כך היה בסוגיית העינויים בחקירות השב"כ ("לחץ פיזי מתון") – בג"ץ 5100/94 הועד הציבורי נגד עינויים בישראל ואח' נ' ממשלת ישראל ואח', פ"ד נ"ג (4) 817 (1999); וכך היה בפרשות רבות נוספות.
56. למעשה, הנכונות של בית המשפט הנכבד להכריע בסוגיות לא פשוטות, המערבות משפט מקומי ומשפט בינלאומי, הייתה תמיד מרכיב מרכזי של שמו כמוסד משפטי ושל המוניטין שנוצר לו בארץ ובעולם.
57. על בית המשפט לאחוז גם הפעם את השור בקרניו ולהכריע בשאלות המשפטיות היסודיות הנוגעות לחוקיות תקנה 119. הדבר מחויב בשל קשיותה של ההלכה

המאפשרת סנקציה דרקונית שנויה מאוד במחלוקת; הדבר מחויב בשל חשיבותה של מדיניות שמעלה שאלות מוסריות נוקבות; הדבר מחויב משום שייעודו של בית המשפט הוא להכריע במחלוקות משפטיות והדבר נדרש משום שהימנעות מהכרעה עלול לפגוע במצבם המשפטי של המעורבים במימוש המדיניות.

58. הדיון הנוסף נדרש לראיית המבקשים כי ישראל מפעילה מדיניות רעה, שמפירה עקרונות יסוד של מוסר ומשפט, והיא עושה זו ללא שאף נדונו הטענות נגדה והוכרעו לגופן.

לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להיעתר לבקשה ולקבוע כי יתקיים דיון נוסף בבג"ץ 8091/14, בהרכב מורחב של שופטיו.

תאריך: _____

רוני פלי, עו"ד

נועה עמרמי, עו"ד

מיכאל ספרד, עו"ד

ב"כ העותרים